

Andriana Škunca

Otok

Skupio se
iznad
 oblaka

Bliže nebu

Između
 smrti
 i putovanja
nema razlike

Ovce snene
iza onoga
 što dolazi
ili je već bilo

S unutarnje strane
otoka
 s njegova
 dna
vraća se noć

Čujem kako valovi
odvojeni morem
 vuku za sobom
 slani mrak

zimi na otoku

zimi
na moru rastu tvrde staze
bura zapada ribama do kostiju

zimi
škrape drže uže rasutome brodu
jarbolom drhti klatež natučenog neba

za mrtve surost i kratkoća dana

zimi
u smrznute panjeve puževi zarastu
stvrдне se zmija u boku starog hrama

zimi
narušenu smokvu pije goli zid
najteže je neimaštinu uhvatiti za dno

Sjena

Probodena kupinama sjena se uvukla u kamenjar. Puzi između naoštrenih škrapa, vuče za sobom ogrebene pršljenove.

Razvučena u tanku nit lijepi se za izdubena mjesta. Popucala visi u kapima. Malo dalje iznova izbija iz podzemna tijeka, prati nas razasuta svuda naokolo. Stalno privezana za neku muku u nama - poput slomljena štapa o koji se oslanja.

Vodi nas rubom svoga protega ili mi vodimo nju. Mrvi se iz sunca, iz dogorjelih zraka: sažima u pepeo koji je naznačuje.

Za oblaka, sva istegnuta u dan.

I sve je sjena kad nje nigdje nema.

Ovca

Utihla uza zid tvori još jedan – niži.
Kiša joj sipi u otvorene oči.
Ispire krajolik.

Majka na putu iz jedne u drugu prostoriju

U kocki tame svaki put ureže istu crtu teškim hodom koji je pridržava. Od ulaska u mrak do izlaska u drugu prostoriju oslanja se o nevidljivi putokaz.

Dan joj zapreka.

Noć, nasuprot, razbuđuje pribranost što nepogrešivo upravlja njezinim pokretima. Ili je to navika koja se ponavlja mehanički: put odlaska i put povratka?

Ruka joj izabire, štap odmjerava.

Pomaže li joj nešto pritom ili pak potreba da prijede svagda istu razdaljinu, zrači čestice energije što je drugima nepoznata?

Slušam pucketanje poda, škripu vrata, putovanje se nastavlja. Jednakom upornošću nekoliko puta.

Pa ipak – dokle je i s kojom slavom stigla?

Kako sve brzo zaboravlja

Kako joj nečujno prolazi, majka namata vrijeme na štap, razvlači ga u hodu. Doziva iz raznih udaljenosti, provjerava, pita. I dok šeta, štap je ticalo kojim ispituje - gleda.

Kako sve brzo zaboravlja, neprestano ponavlja isto: kako, kada, zašto? Sadašnjost protječe kroz nju kao nešto neprisutno. Sve čega se sjeća dolazi iz djetinjstva i nekih budućih predjela. O tome nam priča svagda isto.

Kad se uspinje stubištem, vrijeme za njom zamata nevidljivi sag. Sa svake stube pita: - Jesi doli? - Jesi li dolika? Nikoga. Ništa.

Kao sveci

Zimska noć. Mrznu stabla. A mi, zagrijani šetnjom počivamo pred starim vratima. S golih grana mendula mliječ ugaslih zvijezda.

Opkoljeni mrakom gledamo obruč crnila. Plamen svijeće osvjetljava i neka druga, zatamnijela lica, koja stoje uokrug.

To su oni što prilaze živu svjetlu, ma kako maleno bilo. Sjena dotakne ruku. Bešumno otapa se vosak.

U zimskoj noći, pred trošnom kućom, sjedimo kao sveci. Na stolu prošek, bademi i vino.

Premještam stvari

Iz jedne u drugu kuću polako premještam stvari. Sve što stane u zaborav približava se i raste.

Put dopisuju: smokva, suhozid, vjetar. Popucale vratnice. S koje god strane prišla, jedna je skrivena. Mimoslazim se s nevidljivima. Veselo šuščaju u ljetnom danu željni uzajamnih prepoznavanja. Zapiču o paučinu, njišu se s rojevima mušica.

Razmjenjuju prošlo s budućim.

Prenosim kutije, pocrnjele fotografije, mapu, slike prelomljene u napuklu staklu. Čekaju me pusta mjesta.

Pritisak o vrata istodobno načinje i skriva tajnu u bravi. Uspomene se vraćaju dalekom vremenu osušenom u kamenjaru, ništa ne oživljavajući.

Dodirujem prašinu, lagano, da se ne rasprši. Cipele, svilene haljine, suho grožđe, razbacani naokolo. I nešto prisno što me nadgleda.

Kiša

Kiša nas zatvara u vodenu kutiju. Ne možemo izaći.
Plutamo s jednog na drugi kraj dana, u nejasnoj potrazi.
Ma kamo krenuli otežala zavjesa poništava smisao polaska.
U nama i oko nas voda. Mokre stranice pune vjetra i oblaka.

Olovka izvlači vlažne riječi, slaže ih površinom. Ona je
zamišljeno veslo kojim zamahujem na putu do suha tla.

Oslobođeni, poput otkinuta lista lebdimo od zida do
suhozida. Nebo udvostručeno isijava. Ispod i iznad oblaka
slaže pjenu. Krati pogled do gramača i smokava.

Sve što vidimo naslonjeno je na neko drugo doba. Iza
naših leđa kiša u valovima. Nepropusnu mrežu dana napinje
siloviti maestral. Na palubi krljušti riba pomiješane s algama.
Jarboli vezani za razmočene kočare.

U sve što nas okružuje uvučena je plijesan. Odljepljuje
se što je bilo čvrsto. Kiša ispire slova s križeva, trusi uvenule
cvjetove. Mrvi latice krizantema, uvire u grobove. S kolikima
nas spaja mokrina utonula u podrume i grobne humke. U stare
kuće i prazne prostorije.

Između živih i mrtvih kiša. Sužena razdaljina znanog i
neznanog. Noću, zatamnjeni je plašt oko otoka. Crnina u kojoj
trune prašina.

Kada je nema, na drugom je kraju zaljeva. Vraća se iznova,
kao da je ništa ne može zaustaviti. Slijeva se na zvona, krunice,
grobља. Na ugašene lumine, vaze, nadgrobne spomenike. Otvaraju
se udubine za promrzli pjev.

Pod listovima smokve ptice odmataju zapletene kapi.
Između dviju kiša – galeb.

Večer u kamenjaru

Sumrak briše opipljive strane svijeta. Vlažnom stazom uspinju se ovce. Sustižu sparinu. Po obroncima zgusnute sjene.

Brdo se raspuklo pod težinom večeri, ljušti se i raspada dok pučinu mreška noćni vjetar. Isti mrak prožima okomicu brežuljka i svemira. Oblaže uzvisine nakupinom zvijezda. U stijeni zatočen oblak, zvoni kad sve utihne.

Nasukan otok u brazdama je posustalih valova, rasuo se kao jedro nasred pučine. Sjene posolice spuštaju se izduženim tragovima.

U škrapama klija mjesečeva mrijest, tamna ruža svemira.

Suhe smokve

U suhoj smokvi zrnca svjetla i mliječ za gorka usta jeseni. Prazna šalica odzvanja na stolu. Uz nju metvica i limun. Pčela se uhvatila za zraku sunca, prekrila je hladna sjena nalik leptiru.

Támnī zid. Pretače se vino, kuša prezrelo grožđe. Davno pobrane smokve suše se na dasci. Kasno ljeto lijepi se za ovlažene plodove. Iskri slador.

U kutiji, između peteljki, crnina. Treba dodati dva-tri lovorova lista koji će razdvojiti gustu pređu, sprešati je u šutnji.

Do Božića, po kori, kristali. Šećerna prašina. za kazaljke sata lovi se studen. Čini se, s poklopca palo je inje, zabijelilo sobu, smokve i prste.

Mijene sunca

Sunce zalijepljeno za prozor više nije užarena kugla u koju ne mogu gledati. Smanjeno – samo je hladna točka koju pomičem sa staklom.

Zidom otiskuje svoj oslabljeni odraz.

Poslije, kad ga više nema, sunce naprašuje mrak. Isijava iz dogorjelih pukotina. Klizi s tamom i zatrpava samo sebe.

Čuvarica odsutnih

Napuštena kuća iznova oživljuje, otvara se i daruje sve što je čuvala u samoći. Zadah plijesni, škripa dotrajala poda. Napukline pokazuju prisnost sa svime što je uvučeno u njih. Samo se ponekad vidi sve istrošenija unutrašnjost zidova.

Kuća, čuvarica odsutnih i njihova neprestana čežnja. Premda načeta po bridovima, skuplja misao što ju je gradila. Zvijezde se suglašavaju izdaleka. Šutljive, čuvaju njezin oblik.

Skupivši selo u zavežljaj

Skupivši selo u zavežljaj
majka se ne okreće
za onima što ostaju

Ispred nje
 i za njom
 čistina
puna zaborava

Kuće stisnute
jedna uz drugu
 ne propuštaju
 vlat trave
 sjenu

Grane pridržavaju krovove
 motre pustoš
u kojoj nema oznaka

Raširenih dlanova
majka namata
konce rupca
 uhvativši
 živice
 toranj

Već daleka
ničemu ne pripada.